

Kosten en opbrengsten in de nertsenhoudery; Advies over actualisatie sloopregeling

Jakob Jager en Willy Baltussen

Samenvatting

Reden en doel

Het Ministerie van LNV heeft Wageningen Economic Research gevraagd om te analyseren of door recente ontwikkelingen in de economische situatie in de pelsdierhouderij het aan te bevelen is om de Regeling subsidiëring sloop- en ombouwkosten pelsdierhouderij te actualiseren.

Vragen en antwoorden

Het Ministerie van LNV heeft 5 vragen gesteld. De vragen en antwoorden luiden:

1. Zijn er markttechnische redenen (rationele overcapaciteit met een tijdelijk karakter) waarom pelsdierhouders gestopt zijn met het houden van dieren in de periode 2013-2018? En is het aannemelijk dat deze ondernemers tijdelijk gestopt zijn of permanent, ook met het oog op het verbod op het houden van pelsdieren vanaf 1 januari 2024?

Antwoord

Het is gegeven de prijsontwikkeling in de pelsdierhouderij aannemelijk dat een deel van de bedrijven met pelsdieren de productie gestaakt hebben omdat hun variabele kosten hoger waren dan de opbrengsten. Dit betekent dat het verlies aan inkomen van de ondernemer lager uitvalt door niet te produceren dan in de situatie van het voortzetten van de productie. Dit geldt vooral in de periode 2016-2019. Aangezien de prijzen van de pelzen voor 2019 en de komende jaren tot 2024 nog niet bekend zijn kan geen uitspraak gedaan worden of de in beginsel tijdelijke maatregel van deze bedrijven tot 2024 zal worden voortgezet. In geval dat de bedrijven deels ontmanteld zijn (bijvoorbeeld de inventaris is uit de gebouwen gehaald of machines en werktuigen zijn verkocht) is het zeer waarschijnlijk dat ze permanent gestopt zijn. Informatie over de tijdelijkheid van het stoppen ontbreekt.

2. Zijn er redenen, bijvoorbeeld hogere netto sloopkosten, om de sloopregeling in financiële zin te verruimen?

Antwoord

Er zijn redenen om de sloopregeling in financiële zin te verruimen. Deze redenen zijn:

- Pelsdierhouders gaan meer gebruikmaken van de mogelijkheden als door een verruiming van de normbedragen of een hoger subsidiepercentage een groter deel van de gemaakte kosten gedekt is.
- Verhoging van het percentage subsidie van 50% in geval van sloop (en 40% in geval van ombouw) helpt in de situatie dat pelsdierhouders moeilijker hun eigen bijdrage kunnen betalen.
- De kosten voor de sloop van stallen met en zonder asbest zijn in de periode 2013-2019 toegenomen. Alleen de sloop van een stal zonder staalconstructie is iets goedkoper geworden in deze periode.
- Er zijn extra kosten gemoeid met sloop, zoals sloop en afvoeren van omheining, inventaris en werktuigen, die in de huidige Regeling niet gedekt zijn.

3. Zijn de normbedragen (per m², per locatie met en zonder asbest) zoals opgenomen in de Regeling subsidiëring sloop- en ombouwkosten pelsdierhouderij nog actueel?

Antwoord

De normbedragen zoals opgenomen in de Regeling subsidiëring sloop- en ombouwkosten pelsdierhouderij zijn niet meer actueel. De kosten voor het slopen en de afvoer van materialen zijn in 2019 hoger dan in de Regeling is opgenomen voor stallen met staalconstructie zonder asbest. Voor het verwijderen van asbest en het verwijderen en afvoeren van erfverharding zijn de kosten in 2019 ook hoger dan in de Regeling is opgenomen. De kosten voor sloop van een stal zonder staalconstructie in 2019 zijn lager dan in de Regeling. In bijgaande tabel zijn de normbedragen in de Regeling geplaatst naast de gevonden bedragen in het onderzoek van 2019.

Overige normen die aangepast zouden kunnen worden in de Regeling:

- a. Totale subsidiebedrag; 95.000 euro respectievelijk 120.000 euro voor stallen zonder en met asbest. Dit bedrag is afhankelijk van de normbedragen, het aantal dieren per locatie, het type stal en de mate van subsidiëring door de overheid; voor locaties waar veel dieren gehouden worden zal dit bedrag een maximum vormen voor de subsidie waardoor de eigen bijdrage in de sloopkosten sterk kan toenemen. Er zijn circa 14 locaties met meer dan 10.000 fokteven waarvan de sloopkosten 0.3 miljoen euro tot meer dan 0,5 miljoen euro per locatie kunnen bedragen.
- b. Maximale percentage subsidie door de overheid (is nu 50% voor sloop en 40% voor ombouw).

Soort sloopkosten	Normbedragen in de Regeling (in euro per m ²) ^a	Uitkomsten onderzoek 2019 (in euro per m ²)
Stal met staalconstructie	4	8,53 ^b
Stal zonder staalconstructie	12	11,13 ^b
Asbest in dak, dakgoten en gevelplaten	7,40	10,40
Overige asbest in stal	35,00	
Erfverharding inclusief afvoer materialen	3,00	4,00

a) De genoemde normbedragen in de Regeling zijn de subsidiabele kosten en bedragen 50% van de sloopkosten. In deze tabel zijn de bedragen met 2 vermenigvuldigd om ze vergelijkbaar te maken met de uitkomsten in het onderzoek; b) inclusief de kosten voor het aanvullen van de bouwkegel met grond en het verwijderen en afvoeren van de vloer.

4. Wat bedragen de kosten voor de verwijdering en afvoer van omheining van percelen, de inventaris en werktuigen?

Antwoord

In onderstaande tabel zijn uitkomsten voor de verwijdering en afvoer van inventaris en werktuigen en verwijderen en afvoeren van de omheining vermeld.

Soort norm	Uitkomsten onderzoek 2019
Verwijderen en afvoeren inventaris en werktuigen (in euro per m ² stal)	1,50
Verwijderen en afvoeren omheining zonder asbest (in euro per strekkende meter)	7,20
Verwijderen en afvoeren omheining met asbest (in euro per strekkende meter)	18,40

5. Zijn de gegevens die in Kwantitatieve Informatie Veehouderij (KWIN) gebruikt worden voor de pelsdierhouderij nog actueel?

Antwoord

Nee, de gegevens in de huidige KWIN zijn niet meer voldoende actueel. Het is raadzaam om de saldo- en kostprijsberekening in KWIN aan te passen aan de voortschrijdende inzichten qua opbrengstprijz, de mestafzetkosten, de overige variabele kosten en mogelijk de vaste kosten. De huidige KWIN-berekening hanteert een hoge opbrengstprijz (5-jaars voortschrijdend gemiddelde) en lage kosten per pels waardoor het saldo hoog is in vergelijking met de resultaten uit boekhoudingen van een beperkt aantal praktijkbedrijven. Bij de aanpassing van de vaste kosten speelt vooral het wel of niet meenemen van algemene bedrijfskosten zoals administratie, brandstof, lidmaatschappen en abonnementen. Omdat nieuwbouw niet meer aan de orde is in verband met het aanstaande verbod op de pelsdierhouderij nemen de vaste kosten voor de gebouwen, inventaris en werktuigen af. Deze aanpassingen worden meegenomen in de nieuwe KWIN van september 2019.

Aanpak

Voor de beantwoording van de vragen over saldi en kostprijzen zijn gegevens van 7 tot 9 pelsdierbedrijven in de periode 2011-2017 in het Bedrijveninformatienet van Wageningen Economic Research gebruikt (in het vervolg Informatienet genoemd). Verder zijn bij 9 sloopbedrijven offertes opgevraagd voor het slopen van een bedrijf met 4000 fokteven; van 6 bedrijven is de informatie ontvangen en verwerkt. De laagste en hoogste waardes in de zes ontvangen offertes van elke post van de sloopkosten zijn niet meegenomen in de analyse om extreme waarden te voorkomen. Gepresenteerde kosten zijn het rekenkundig gemiddelde van de overgebleven vier waarden.

1. Inleiding

1.1 Achtergrond

In 2018 is de Regeling subsidiëring sloop- en ombouwkosten pelsdierhouderij openbaar geworden (<https://wetten.overheid.nl/BWBR0040594/2018-02-28>) als onderdeel van de Wet verbod pelsdierhouderij (<https://wetten.overheid.nl/BWBR0032739/2019-01-01>). Inmiddels is de economische situatie in de pelsdierhouderij gewijzigd ten opzichte van het moment waarop de Wet en het besluit ingevoerd zijn. De financiële situatie is slechter geworden, vooral door de internationaal dalende prijzen van pelzen.

De minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV) heeft overleg gevoerd met de Nederlandse Federatie van Edelpelsdierenhouders (NFE) over de ontstane situatie. Het Ministerie van LNV heeft Wageningen Research gevraagd om te analyseren of door recente ontwikkelingen in de economische situatie in de pelsdierhouderij het aan te bevelen is om de Regeling subsidiëring sloop- en ombouwkosten pelsdierhouderij te actualiseren. Er spelen enkele specifieke aspecten.

- Vanwege Europese staatssteunkaders (Richtsnoeren van de Europese Unie voor staatsteun in de landbouw- en bosbouwsector en in plattelandsgebieden 2014-2020 (2014/C 204/01); randnummer 426) is het noodzakelijk dat een pelsdierbedrijf de afgelopen 5 jaar continu in bedrijf is geweest om in aanmerking te komen voor de subsidie in het kader van de Regeling subsidiëring sloop- en ombouwkosten voor de pelsdierhouderij (14 februari 2018, WJZ / 16056394).
- De opbrengstprijzen voor pelzen zijn in de afgelopen jaren sterk gedaald. In deze studie wordt onderzocht of het aannemelijk is dat er sprake is van rationele overcapaciteit in de Nederlandse pelsdiersector. Dit wil zeggen dat bedrijven om markttechnische redenen hun productie tijdelijk zullen staken omdat bijvoorbeeld de opbrengstprijzen lager zijn dan de variabele kosten.
- In de Regeling subsidiëring sloop- en ombouwkosten voor de pelsdierhouderij (14 februari 2018, WJZ / 16056394) zijn normbedragen en subsidiepercentages opgenomen. De vraag is of er omstandigheden zijn die aanpassing hiervan noodzakelijk of wenselijk maken. Er spelen diverse factoren: het totale subsidiabel bedrag (artikel 4, 5 en 7), de normbedragen (artikel 2 en 3) en het subsidiepercentage van 50% voor sloop (artikel 3) en 40% voor ombouw (artikel 7) genoemd in het Besluit subsidiëring sloop- en ombouwkosten voor de pelsdierhouderij van 25 oktober 2017. Daarnaast kunnen de in artikel 5 genoemde 'niet voor subsidie in aanmerking komende kosten' gewijzigd worden.

Het streven van de overheid is dat er uiteindelijk een schoon landschap ontstaat (niet gebruikte gebouwen zijn gesloopt) en dat pelsdierhouders gebruik maken van de beschikbare voorzieningen (de sloop- en ombouwregeling).

1.2 Doel en onderzoeksvragen

Het doel van het onderzoek is LNV en de NFE een analyse te geven van recente ontwikkelingen in de economische situatie in de pelsdierhouderij en om aanbevelingen te geven omtrent de Regeling subsidiëring sloop- en ombouwkosten pelsdierhouderij.

De volgende onderzoeksvragen zijn gesteld:

1. Zijn er markttechnische redenen (zogenaamde rationele overcapaciteit) waarom pelsdierhouders gestopt zijn met het houden van dieren in de periode 2013-2018? En is het aannemelijk dat deze ondernemers tijdelijk gestopt zijn, of permanent met het oog op het aanstaande verbod op het houden van pelsdieren vanaf 1 januari 2024?
2. Zijn er redenen, bijvoorbeeld hogere netto sloopkosten, om de sloopregeling in financiële zin te verruimen?
3. Zijn de normbedragen (per m², per locatie met en zonder asbest) zoals opgenomen in de Regeling subsidiëring sloop- en ombouwkosten pelsdierhouderij nog actueel?
4. Wat bedragen de kosten voor de verwijdering en afvoer van de omheining van percelen, de inventaris en werktuigen?
5. Zijn de gegevens die in Kwantitatieve Informatie Veehouderij (KWIN) gebruikt worden voor de pelsdierhouderij nog actueel? Zo niet, maak ze actueel.

1.3 Aanpak

Voor de beantwoording van de vijf onderzoeksvragen zijn de volgende activiteiten uitgevoerd:

1. actualisatie van de gerealiseerde saldi in de pelsdierhouderij in de afgelopen jaren
2. analyse van de onderzoeksresultaten uit 2014 (Van den Ham et al. 2014) en verzameling van aanvullende informatie om te onderzoeken of er aanleiding is het toenmalige advies aan te passen
3. actualisatie van de normbedragen genoemd in de Regeling subsidiëring sloop- en ombouwkosten voor de pelsdierhouderij artikel 2 tot en met 5
4. ontwikkelen van normbedragen ten aanzien van de sloop en verwijdering van omheining (met en zonder asbest) en het verwijderen van inventaris en werktuigen van pelsdierbedrijven
5. aanpassing van KWIN-berekeningen op basis van de resultaten van activiteit 1
6. rapportage.

Activiteit 1

Deze activiteit omvat het verzamelen van de gegevens over de pelsdierhouderij op een zodanige wijze dat saldberekeningen en kostprijsberekeningen uitgevoerd kunnen worden, zoals gepresenteerd in KWIN.

Activiteit 2 tot en met 4

Voor de actualisatie van de normbedragen zijn offertes voor het slopen van een standaard nertsenbedrijf bij sloopbedrijven opgevraagd op basis van de bouwtekeningen van DLV die ook in 2014 zijn gebruikt. Er wordt aanvullend en expliciet gevraagd naar de extra sloopkosten voor het verwijderen en afvoeren van inventaris en werktuigen en het verwijderen en afvoeren van de omheining (al dan niet asbesthoudend materiaal bevattend). Ook is expliciet gevraagd naar het opvullen van het terrein met schone grond na het verwijderen van gebouwen, erfverharding en omheining. De opgevraagde gegevens zijn geanalyseerd en vergeleken met de resultaten uit 2014 (Van den Ham et al.).

Activiteit 5

Vergelijken van de in activiteit 1 verzamelde data met de data gepresenteerd in KWIN. Daar waar de nieuwe getallen afwijken van KWIN, worden de getallen in KWIN aangepast. Uitvoering vindt plaats in september 2019.

Activiteit 6

Rapportage over de bevindingen uit activiteit 1 tot en met 4 (onderliggende rapport). De update van KWIN is gepland in september 2019.

1.4 Leeswijzer

Activiteit 1 en 5 worden beschreven in hoofdstuk 2. Activiteit 2, 3 en 4 worden beschreven in hoofdstuk 3. Een gedetailleerde beschrijving van de aanpak is in hoofdstuk 2 en 3 opgenomen in de inleidende paragraaf. In het concluderende hoofdstuk 4 is per gestelde vraag een antwoord opgesteld. De samenvatting bevat naast de conclusies de aanleiding en de aanpak.

2. Economische situatie pelsdierhouderij

2.1 Inleiding, aanpak en databronnen

Pelsdierbedrijven moeten aan een aantal voorwaarden voldoen om gebruik te kunnen maken van de sloop- en ombouwregeling, waaronder voorwaarden om te voldoen aan relevante Europese staatssteunkaders.

Een belangrijke voorwaarde is dat op het moment van de aanvraag van de subsidie het nertsenbedrijf de afgelopen 5 jaar continu in bedrijf is geweest (zie Richtsnoeren van de Europese Unie voor staatsteun in de landbouw- en bosbouwsector en in plattelandsgebieden 2014-2020 (2014/C 204/01); randnummer 426). Sommige nog intact zijnde pelsdierhouderijen hebben de afgelopen paar jaren de productie fors ingekrompen of zijn volledig gestopt, vanwege de slechte opbrengstprijzen. Wellicht was op deze bedrijven de (verwachte) opbrengstprijz van pelzen lager dan de variabele kosten om de pels te produceren (rationele overcapaciteit).

Verder wordt bekeken of de saldoberekening en kostprijsberekening zoals gepresenteerd in KWIN, nog up-to-date zijn. Om hierin inzicht te geven wordt de saldo- en kostprijsberekening uit KWIN vergeleken met eenzelfde berekening met de KWIN-methode maar dan met recente data. Dit betreft twee bronnen:

- De gegevens van 7 tot 9 pelsdierbedrijven in het Informatienet; voor informatie over het Informatienet zie Poppe (2004). De gegevens zijn ongewogen berekend waardoor grote en kleine bedrijven even zwaar meetellen;
- Aanvullende gegevens verstrekt door de NFE over voerprijs, kg voer per fokteef, vreemde arbeid per 1000 fokteven en netto-opbrengstprijz per pels.

In de paragrafen 2.2, 2.3, 2.4, 2.5 en 2.7 worden de belangrijkste opbrengsten- en kostenposten behandeld om tot een herziene saldoberekening en kostprijsberekening te komen. De herziene saldoberekening staat in paragraaf 2.6 en de herziene kostprijsberekening in paragraaf 2.8. Alle vermelde bedragen zijn exclusief BTW.

2.2 Opbrengstprijzen

In tabel 1 zijn de opbrengstprijzen uit KWIN per productiejaar afgezet tegen de opbrengstprijzen uit het Informatienet.

Tabel 1 Opbrengstprijzen (in euro per pels) volgens KWIN (2013/2014- 2018/2019)^a en Informatienet in de periode 2014-2017^a

	Boekjaar (KWIN) en jaar (Informatienet)					
	2013/2014 2014	2014/2015 2015	2015/2016 2016	2016/2017 2017	2017/2018	2018/2019
KWIN	30	35	24	27	21	21 ^b
Informatienet	28	33	17	23	n.b.	n.b.
Verschil	2	2	7	4		

a) Pelzen worden aan het eind van het kalenderjaar geoogst en de meeste pelzen worden in het jaar daarna verkocht. Voor de vergelijkbaarheid zijn de prijzen in KWIN van 2013/2014 vergeleken met de opbrengstprijzen in het Informatienet in 2014 enz.; b) volgens informatie van de NFE wijkt de gemiddelde opbrengstprijz van het seizoen 2018/2019 niet (veel) af het seizoen 2017/2018.

Uit tabel 1 blijkt dat historisch gezien de prijs in KWIN systematisch enkele euro's per pels hoger is dan de opbrengstprijz per pels uit de boekhoudingen van de pelsdierbedrijven. Een mogelijke verklaring voor de prijsverschillen tussen KWIN en het Informatienet is dat we uitgegaan zijn van het ongewogen gemiddelde prijzen per bedrijf in het Informatienet. Uit nadere analyse blijkt dat het grootste bedrijf in het Informatienet gemiddeld hogere prijzen realiseert dan de andere bedrijven. Waarschijnlijk is de oorzaak te vinden in kwaliteitsverschillen maar nadere informatie ontbreekt. Gezien het beperkt aantal waarnemingen kan in dit onderzoek **niet** geconcludeerd worden dat grotere bedrijven betere prijzen realiseren dan de kleinere bedrijven.

2.3 Voerkosten

In tabel 2 zijn de voerkosten per fokteef per jaar vergeleken tussen de KWIN en het Informatienet. De voerkosten worden uitgedrukt per fokteef maar bevatten ook het voer voor de overige dieren zoals reuen en jonge nertsen.

Tabel 2 Voerkosten^a (euro per fokteef per jaar) volgens KWIN en Informatienet in de periode 2013-2017

	Boekjaar (KWIN) en jaar (Informatienet)				
	2013/2014	2014/2015	2015/2016	2016/2017	2017/2018
	2013	2014	2015	2016	2017
KWIN	66	66	63	59	53
Informatienet	79	78	73	61	58
Verschil	-13	-12	-10	-2	-5

a) De kosten van KWIN 2013/2014 worden vergeleken met kosten in het Informatienet in 2013, omdat de kosten in 2013 zijn gemaakt.

Uit tabel 2 blijkt dat de voerkosten op Informatienet-bedrijven structureel iets hoger liggen dan berekend via de KWIN. Dit varieert van 2 tot 12 euro per fokteef per jaar. Een reden voor dit verschil is niet bekend.

2.4 Losse arbeid

Het pelzen van de dieren in het najaar is als afzonderlijke kostenpost in de saldoberekening in KWIN opgenomen, naast kosten voor losse arbeid. Voor het Informatienet is verondersteld dat dit gelijk is aan respectievelijk de kosten van betaalde arbeid en loonwerk. In tabel 3 zijn deze twee kostenposten voor arbeid van derden met elkaar vergeleken.

Tabel 3 Pelzen en losse arbeid (kosten per fokteef per jaar) volgens KWIN en de kosten van betaalde arbeid en loonwerk in het Informatienet

	Boekjaar (KWIN) en jaar (Informatienet)				
	2013/2014	2014/2015	2015/2016	2016/2017	2017/2018
	2013	2014	2015	2016	2017
KWIN	17	17	17	22	22
Informatienet	35	28	28	35	36
Verschil	-19	-12	-11	-13	-14

Uit tabel 3 blijkt dat de variabele arbeidskosten sterk verschillen tussen KWIN en het Informatienet. De kostenposten zijn niet helemaal vergelijkbaar. Volgens de NFE zijn de kosten van het pelzen iets gestegen namelijk van 3,60 euro naar 3,75 euro per pels maar dit verklaart niet het grote verschil (ruim 50%) in de variabele arbeidskosten. Waarschijnlijk bestaat een deel van de betaalde arbeidskosten ook uit ingehuurd arbeidskrachten in vaste dienst voor de dagelijkse verzorging van de pelsdieren. Deze kosten zijn in KWIN niet in het saldo opgenomen omdat ze onder de vaste kosten vallen.

2.5 Overige variabele kosten

Veruit de belangrijkste variabele kostenposten in de pelsdierhouderij bestaan uit voerkosten en het pelzen. Daarnaast worden nog kosten gemaakt voor water, elektriciteit, gezondheidszorg, strooisel, verzekering, heffingen, destructiekosten en mestafzetkosten. De mestafzetkosten zijn afzonderlijk meegenomen omdat die goed vergelijkbaar zijn tussen de berekening in KWIN en de post mestafzetkosten in het Informatienet. In tabel 4 is een overzicht gemaakt van deze kostenposten.

Uit tabel 4 blijkt dat ook de overige variabele kosten in het Informatienet fors hoger liggen dan berekend volgens KWIN. De mestafzetkosten zijn circa 4 euro per fokteef per jaar hoger en de overige variabele kosten tussen de 13 en 18 euro per fokteef per jaar. Waarschijnlijk zijn de kosten in KWIN onderschat.

Tabel 4 Overige variabele kosten en mestafzetkosten (in euro per fokteef per jaar) volgens KWIN en het Informatienet

Kostenpost	Boekjaar (KWIN) en jaar (Informatienet)					
	2013/2014	2014/2015	2015/2016	2016/2017	2017/2018	
	2013	2014	2015	2016	2017	
KWIN	Overige variabele	8	7	7	7	7
	Mestafzetkosten	5	5	5	5	5
Informatienet	Overige variabele	21	20	25	23	24
	Mestafzetkosten	5	9	12	9	9
Verschil	Overige variabele	-13	-13	-18	-16	-17
	Mestafzetkosten	0	-4	-7	-4	-4

2.6 Saldo per fokteef

Op basis van de gegevens uit de paragrafen 2.2 tot en met 2.5 is in tabel 5 een voorstel gemaakt voor de herziening van de saldoberekening in KWIN.

Tabel 5 Saldo berekening per fokteef per jaar

Post	Oude uitgangspunten KWIN	Oude Saldo (2018/2019)	Nieuwe uitgangspunten	Nieuwe saldo (2018/2019 ^b)
Opbrengsten	5,5 pelzen * Norm opbrengstprijs (37 euro per pels)	203,5	5,5 pelzen * gemiddelde prijs van handelshuizen minus correctie kwaliteit (21 euro minus 4 euro)	94
Voerkosten	220 kg * 0,215	47,30		54,35
Pelzen	5,5 pelzen * 3,75	20,65	5,5 pelzen * 3,75	20,65
Werk door derden		2,30		10,00
Overige variabele kosten		7,00		17,00
Mestafzetkosten ^a		6,00		9,00
Totale variabele kosten		83,25		111
Saldo per fokteef in euro		120,25		-17

a) De mestafzetkosten zijn in de KWIN niet tot de variabele kosten gerekend en in deze berekening wel; b) verondersteld is dat de prijs in 2018/2019 gelijk is aan de prijs van 2017/2018 en 4 euro lager is dan de gemiddelde veilingprijs voor Nederlandse pelzen.

Uit tabel 5 blijkt dat:

- Er grote verschillen bestaan tussen de uitgangspunten van de huidige saldoberekening en voorstel voor vernieuwing. Het belangrijkste verschil betreft de opbrengstprijs per pels die in KWIN 2018/2019 op 37 euro is gesteld (het voortschrijdende gemiddelde van de afgelopen 5 jaar) terwijl de werkelijke opbrengstprijs inclusief kwaliteitskorting circa 17 euro per pels bedraagt. De prijs in KWIN gaat sterk dalen doordat in 2019/2020 de hoge opbrengstprijs van 2012/2013 niet meer meegenomen wordt. Daarnaast zijn er grote verschillen in vrijwel alle

variabele kosten waarbij de werkelijke kosten in de praktijk circa 30% hoger uitvallen dan volgens KWIN. Deze verschillen tussen KWIN en het Informatienet zien we systematisch elk jaar terug in de periode 2013-2017.

- Het gemiddelde bedrijf volgens de nieuwe saldoberekening een negatief saldo heeft, dit wil zeggen dat de variabele kosten hoger zijn dan de opbrengsten. Voor het jaar 2016 (met een opbrengstprijs van 17 euro per pels) was gemiddeld het saldo per fokteef 32 euro negatief volgens het Informatienet. Het is dus bedrijfseconomisch te onderbouwen dat een deel van de bedrijven in het verleden besloten heeft om de productie tijdelijk te staken. De daling van het aantal fokteven tussen 2015 en 2016 met 10% bevestigt dit beeld. Daarna is het aantal fokteven in Nederland stabiel gebleven tot en met 2018. Als verondersteld wordt dat de opbrengstprijs 21 euro per pels is in plaats van 17 euro per pels, dus alle pelzen zonder kwaliteitskorting, dan stijgt het saldo met 22 euro per fokteef waardoor het saldo +5 euro per fokteef is voor het gemiddelde nertsbedrijf. Ook in deze situatie zal dus een groot deel van de bedrijven nog een negatief saldo realiseren.

In tabel 6 zijn het aantal bedrijven en het aantal fokteven per kalenderjaar vermeld. Tussen 2015 en 2016 daalt het aantal fokteven met circa 10% van ruim 1 miljoen fokteven naar ruim 900.000 fokteven. In de periode 2016-2018 is het aantal fokteven min of meer constant met een kleine daling van circa 1% in 2 jaar. Gegevens over de landbouwtelling in 2019 komen pas eind 2019 beschikbaar. De daling van de opbrengstprijs en dus van het saldo vanaf 2016 en de daling van het aantal fokteven 2016 lijkt met elkaar samen te gaan. Omdat de opbrengstprijzen zich sinds 2016 nauwelijks hersteld hebben kan geen uitspraak over de tijdelijkheid van vermindering van het aantal fokteven gedaan worden.

Tabel 6 Aantal bedrijven en aantal fokteven in de periode 2011-2018

Jaar	Aantal bedrijven	Aantal fokteven (in 1000)
2011	160	977
2012	158	1031
2013	157	1031
2014	160	1002
2015	153	1023
2016	148	923
2017	147	918
2018	144	913

Bron: Landbouwtelling CBS.

2.7 Vaste kosten

De vaste kosten bestaande uit eigen arbeid, rentekosten, afschrijvingen en onderhoud aan gebouwen, inventaris, machines, werktuigen en installaties zijn voor KWIN en het Informatienet op een rij gezet en vermeld in tabel 7.

Tabel 7 Vaste kosten (in euro per fokteef) uitgesplitst naar kostenpost en kalenderjaar voor KWIN en Informatienet

	Boekjaar (KWIN) en jaar (Informatienet)				
	2013/2014	2014/2015	2015/2016	2016/2017	2017/2018
	2013	2014	2015	2016	2017
KWIN					
Arbeidskosten	28	28	28	28	29
Rentekosten	4	4	4	3	3
Gebouwen	17	17	17	17	17
Inventaris	9	9	9	11	11
Werktuigen	11	11	11	12	12
Totaal	69	70	70	71	72
Informatienet					
Arbeidskosten	22	24	26	29	29
Rentekosten	6	6	7	9	7
Gebouwen	20	16	13	13	10
Inventaris	5	5	5	5	4
Werktuigen	11	11	10	9	9
Algemeen/overig	18	13	11	11	11
Totaal	83	76	71	75	70
Vershil totale vasten kosten KWIN-Informatienet	-14	-6	-1	-4	2

De vergelijkbaarheid geldt niet voor 100% omdat berekende (KWIN (rente; afschrijving en arbeid), en deels Informatienet (afschrijving en arbeid)) en betaalde kosten (rente en arbeid Informatienet) soms verschillen tussen KWIN en Informatienet. Een ander groot verschil is het wel of niet meenemen van algemene bedrijfskosten zoals abonnementen, administratie, lidmaatschappen enz. In het Informatienet zijn deze kosten bekend en bedragen circa 11 euro per fokteef inclusief kosten voor brandstof (trekkers, bedrijfsauto), betaalde pacht, onroerendezaakbelasting (OZB), waterschapheffing en overige afschrijvingen. In KWIN worden deze vaste kosten niet meegerekend.

De vaste kosten per fokteef zijn volgens de KWIN-berekeningen ca. 3 euro per fokteef lager dan volgens het Informatienet. Dit varieert echter van jaar tot jaar. Dit komt deels doordat in Informatienet nog algemene en overige kosten worden onderscheiden. Daar staat tegenover dat de gebouwenkosten volgens het Informatienet in de tijd sterk afnemen omdat er niet meer geïnvesteerd wordt in vernieuwing. Qua arbeid, rente en kosten voor inventaris en werktuigen zijn de verschillen tussen KWIN en het Informatienet beperkt.

2.8 Kostprijsberekening

Uit de paragrafen 2.6 (variabele kosten) en 2.7 (vaste kosten) kan de kostprijs voor één pels berekend worden. Volgens de nieuwe berekening bedragen de variabele kosten 111 euro per fokteef en de vaste kosten 70 euro per fokteef. De totale kosten zijn dan 181 euro per fokteef. Bij een productie van 5,5 pelzen per fokteef is de kostprijs 33 euro per pels. De kostprijs is dus de prijs waarbij alle gemaakte variabele en vaste kosten (inclusief eigen arbeid en kapitaal) tegen markttarieven vergoed kunnen worden uit de opbrengstprijzen.

2.9 Conclusies

De conclusies uit dit hoofdstuk zijn:

- Gegeven de prijsontwikkeling in de pelsdierhouderij kan een deel van de bedrijven met pelsdieren mogelijk de productie gestaakt hebben omdat hun variabele kosten hoger waren dan de opbrengsten. Dit betekent dat het verlies aan inkomen van de ondernemer lager is

door niet te produceren dan in de situatie van het voortzetten van de productie. Dit geldt vooral in de periode 2016-2019. Dit zien we ook terug in het aantal fokteven dat na 2016 tot met 2018 met 10% is afgenomen ten opzichte van de periode 2012-2015.

- b. De huidige KWIN-berekeningen zijn niet meer actueel. Het is raadzaam om de saldo- en kostprijsberekening in KWIN aan te passen aan de voortschrijdende inzichten qua opbrengstprijis, de mestafzetkosten, de overige variabele kosten en mogelijk de vaste kosten. Bij de aanpassing van de vaste kosten speelt vooral het wel of niet meenemen van algemene bedrijfskosten zoals administratie, brandstof, lidmaatschappen, heffingen en abonnementen.

3. Verwachte sloopkosten

3.1 Inleiding en aanpak

In 2013/ 2014 is onderzoek gedaan 'Naar de sloop- en ombouwregeling nertsenhouderij' (Van den Ham et al. 2014). De belangrijkste conclusie uit dat onderzoek was dat voor een bedrijf met 4000 fokteven en een oppervlakte van 9200 m² de kosten kunnen variëren van 4 euro tot 30 euro per m². Belangrijke factoren voor spreiding in sloopkosten zijn (in afnemende volgorde van belangrijkheid):

1. Bodemsanering
2. Asbestverwijdering (7 tot 10 euro per m²)
3. Type stal (met staalconstructie of houtconstructie; circa 8 euro per m² extra voor een houtconstructie)
4. Type erfverharding (geen info)
5. Verwijderen aanwezige groenvoorziening (geen info)
6. A- en B-inventarisaties op de aanwezigheid van asbest (respectievelijk 300-400 euro en 650-1500 euro)
7. Verwijderen van inventaris (geen info)
8. Kosten van een sloopvergunning (afhankelijk van de gemeente)
9. Grondaanvoer voor opvullen perceel
10. Afsluiten nutsvoorziening water, gas en elektriciteit
11. Grootte van de stal per locatie; kleinere stallen en bijzondere perceels- en stalvormen gaan gepaard met hogere sloopkosten.

Bij een modern gebouw met staalconstructie zonder bodemverontreiniging en zonder asbest worden prijzen gehanteerd van 4 tot 8 euro per m² in 2014. Indien alle kosten worden meegenomen en bodemsanering en asbestverwijdering een rol spelen kunnen de kosten oplopen tot 30 euro per m².

In de 'Regeling subsidiëring sloop- en ombouwkosten pelsdierhouderij' zijn de volgende bedragen opgenomen:

- 6 euro per m² voor de sloop van een gebouw of bouwwerk indien het gebouw of bouwwerk geen staalconstructie bevat
- 2 euro per m² voor de sloop van een gebouw of bouwwerk indien het gebouw of bouwwerk een staalconstructie bevat
- 1,50 euro per m² voor de sloop van de betonnen of geasfalteerde erfverharding rondom de nertsenhouderij
- Het maximale subsidiebedrag is 95.000 euro voor de sloop van een locatie zonder asbest, 120.000 euro voor de sloop van een locatie met asbestverwijdering en 95.000 euro voor een locatie waar bestaande gebouwen een andere bestemming krijgen (ombouw); van de totale sloopkosten (alle voor subsidie in aanmerking komende kosten, zie volgende alinea) komt maximaal 50% voor subsidie in aanmerking en voor ombouw maximaal 40%
- 3,70 euro per m² voor de sloop van asbesthoudende daken, dakgoten of gevelplaten van een gebouw of bouwwerk
- 17,50 euro per m² voor de sloop van andere asbesthoudende delen van gebouw of bouwwerk dan daken, dakgoten of gevelplaten.

Alle bedragen zijn maximum subsidiebedragen waarbij al rekening gehouden is met de maximale vergoeding van de sloopkosten van 50%. Dit betekent bijvoorbeeld dat tot 6 euro per m² subsidie ontvangen kan worden als de daadwerkelijke sloopkosten 12 euro per m² of meer bedragen. Bij sloopkosten van 10 euro per m² bedraagt de subsidie 5 euro per m², 50% van 10 euro per m².

De volgende kosten komen in de huidige regelgeving voor subsidie in aanmerking (zie artikel 4 van Besluit Subsidiëring sloop- en ombouwkosten pelsdierhouderij):

- a. de afbraak en verwijdering van gebouwen en bouwwerken van de nertsenhouderij
- b. de afbraak en verwijdering van de betonnen of geasfalteerde erfverharding rondom de nertsenhouderij
- c. het doen van een asbestinventarisatie
- d. het verwijderen van asbest in gebouwen en bouwwerken

- e. het afsluiten van de nutsvoorzieningen van de nertsenhouderij
- f. het afvoeren van puin en afval, en
- g. het vlak en greepschoon opleveren van de grond waar de gesloopte nertsenhouderij zich bevond.

De volgende kosten komen in de huidige regelgeving **NIET** voor subsidie in aanmerking (zie artikel 5 van Besluit Subsidiëring sloop- en ombouwkosten pelsdierhouderij):

- de sloop van een bedrijfswoning
- het verwijderen en afvoeren van de inventaris en werktuigen
- de sloop en afvoeren van omheiningen, en
- het saneren van een verontreinigde bodem, inclusief de verwijdering van asbest uit de bodem.

Ten behoeve van dit onderzoek is door het Ministerie van LNV aan Wageningen Economic Research gevraagd om de huidige normbedragen te checken en om bedragen te ontwikkelen voor het verwijderen en afvoeren van de inventaris en werktuigen en voor de sloop en afvoer van omheiningen. Voor de uitvoering van dit onderzoek zijn bij negen bedrijven offertes opgevraagd voor de sloop van een nertsenbedrijf van 4000 fokteven met een oppervlakte van het gebouw van 9200 m². Dit is dezelfde bouwtekening als gebruikt voor het onderzoek in 2014 (Van den Ham et al.). In totaal hebben 6 bedrijven gereageerd op ons verzoek binnen de vastgestelde periode (half mei –half juni 2019). De gevraagde bedrijven hebben ervaring met sloopwerkzaamheden en liggen in Gelderland en Noord-Brabant waar ook de meeste bedrijven met nertsen voorkomen. Bij de verwerking van de resultaten zijn de laagste en hoogste uitkomst uit het gemiddelde weggelaten, dit geldt per variabele. Gegevens van alle opgeleverde offertes door sloopbedrijven zijn gebruikt. Van de overige uitkomsten is het rekenkundig gemiddelde genomen.

3.2 Gebouwen en erfverharding

In tabel 8 zijn drie uitkomsten genoemd. Het eerste bedrag betreft het normbedrag zoals opgenomen in de Regeling sloop- en ombouwregeling nertsenhouderij. Het tweede bedrag betreft de uitkomsten van het onderzoek naar de sloopkosten in 2013/2014 (Van den Ham et al. 2014), en het derde bedrag betreft de uitkomst uit dit onderzoek inclusief de spreiding tussen haakjes.

Tabel 8 Bedragen (in euro per m²) voor de sloop van een stal en de erfverharding inclusief de afvoer van de materialen

Norm voor	Normbedragen in de Regeling ^a	Van den Ham et al. (2014)	Dit onderzoek (2019) (Spreiding) ^c
Stal met stalen constructie	4	4-8	8,53 ^b (0,4 - 4,3)
Stal zonder stalen constructie	12	12-16	11,13 ^b (3,2 - 7,3)
Opvullen met grond na verwijderen en afvoeren stal, erfverharding en omheining	-	-	1,63(1,2 - 2,1)
Sloop erfverharding inclusief afvoer materialen	3		4 (3,3 - 5,2)

a) Normbedragen zijn 50% van de werkelijke sloopkosten (en de normbedragen staan in de Regeling; in deze tabel staan de 100%bedragen); b) In de gemiddelde uitkomsten zijn de kosten voor het verwijderen en afvoeren van de betonvloer in de stal en het opvullen met grond meegenomen. Dit geldt niet voor de spreiding in de uitkomsten voor de stal met en zonder stalen constructie; c) De spreiding geeft de minimale en maximale waarde weer waarbij de laagste en hoogste waarneming niet meegenomen is.

Uit tabel 8 blijkt dat drie van de vier normbedragen in de Regeling sloop- en ombouwregeling nertsenhouderij (kortweg Regeling) voor de sloop en afvoer van de materialen van stallen en erfverharding gelijk zijn aan of lager liggen dan uitkomsten van de sloopkosten zoals gevonden in 2019. De stal met stalen constructie heeft gemiddelde sloopkosten van circa 8,50 euro per m² en dit bedrag is hoger dan de norm in de huidige regeling. Voor een stal zonder een stalen constructie bedragen de sloopkosten inclusief het opvullen met grond in 2019 ruim 11 euro per m², wat lager is dan de 12 per m² euro in de huidige Regeling.

De verschillen tussen de kosten van de sloop van een stal met en zonder staalconstructie lijkt anno 2019 (ruim 2,60 euro per m² (=11,13 euro - 8,53 euro) kleiner te zijn dan in 2013 (8 euro per m² (= 12-16 euro – 4-8 euro)) en zoals opgenomen in de Regeling (8 euro per m²). Het bedrag voor de sloop en afvoer van de erfverharding is in de Regeling lager dan vastgesteld in het onderzoek van 2019. Zelfs de ondergrens in de offertes van 3,30 euro per m² is hoger dan de 3 euro per m² in de Regeling. De spreiding in de uitkomsten van 2019 is soms aanzienlijk bijvoorbeeld bij een stal met staalconstructie (zonder sloopkosten voor de vloer en het opvullen met grond) is de spreiding een factor 10 tussen minimum en maximumbedrag per m².

De resultaten uit 2013 en 2019 zijn redelijk, maar niet voor 100% vergelijkbaar. Er is gebruik gemaakt van dezelfde bouwtekening voor de opstelling van de sloopoffertes en gedeeltelijk hebben dezelfde bedrijven een offerte opgesteld. In 2019 is explicieter gevraagd naar de sloopkosten per onderdeel zoals in de wetgeving vermeld is. Deze onderdelen waren in 2013 niet bekend, er is toen gevraagd naar de totale sloopkosten met een globale indeling naar de onderdelen (stal, erfverharding enz.).

Op basis van het onderzoek uitgevoerd in 2013 heeft het Ministerie in de Regeling gekozen voor maximale vergoedingen die gelijk zijn aan de geschatte ondergrens van de sloopkosten zoals berekend binnen dat onderzoek. De reden voor deze keuze is onbekend. De normbedragen in de Regeling zijn maximale (zogenaamde caps) bedragen per m² die uitgekeerd worden en geen standaardnormen.

Bij de beoordeling van de subsidie wordt naast de sloopkosten op basis van het normbedrag ook gekeken naar het bedrag in de sloopofferte en naar de maximaal subsidiabele sloopkosten van 95.000 en 120.000 euro. Het laagste van deze drie totaalbedragen komt voor subsidie in aanmerking. Dit zou ervoor pleiten om het maximale normbedrag in de Regeling op te nemen zodat vrijwel alle bedrijven een reële kans hebben om voor de subsidie in aanmerking te komen. In de resultaten zijn laagste en hoogste offertebedragen per sloopkostenonderdeel buiten beschouwing gelaten.

3.3 Asbest

In tabel 9 zijn de uitkomsten opgenomen m.b.t. het voorkomen van asbest in de te slopen gebouwen. Deze bedragen komen boven op de sloopkosten van de stal zoals vermeld in tabel 8. Indien asbest voorkomt op of onder de erfverharding dan valt dit onder bodemsanering en komt volgens de huidige wetgeving niet in aanmerking voor subsidie.

Tabel 9 *Uitkomsten (in euro per m²) voor de sloop van een stal met asbest in daken/ dakgoten en gevelplaten*

Plaats waar asbest voorkomt	Normbedragen in de Regeling ^a	Uitkomsten onderzoek 2013	Dit onderzoek 2019 (spreiding)
Daken, dakgoten en gevelplaten	7,40	7-10	10,40 (8-12,60)

a) Zie voetnoot bij tabel 8.

Uit tabel 9 blijkt dat de kosten voor asbestverwijdering tussen 2013 en 2019 gestegen zijn. De berekende bedragen zijn eveneens hoger dan de normbedragen opgenomen in de Regeling sloop- en ombouwregeling nertsenhoudery. Hierbij dient vermeld te worden dat de spreiding in de kosten voor de afvoer van asbest beperkt is (maximumbedrag is circa 50% hoger dan het minimumbedrag). Het minimumbedrag in het huidige onderzoek ligt met 8 euro per m² hoger dan het normbedrag in de Regeling (7,40 euro per m²).

3.4 Omheining en inventaris

De kosten voor verwijdering en afvoer van inventaris, werktuigen en omheining komen volgens het huidige Besluit (zie artikel 5) expliciet niet in aanmerking voor subsidie. LNV heeft gevraagd

een bedrag te berekenen voor het verwijderen en afvoeren van deze zaken op het pelsdierbedrijf. Bij de omheining is ook gevraagd naar de prijs per strekkende meter indien er asbesthoudende materialen in voorkomen. De berekende bedragen staan vermeld in tabel 10.

Tabel 10 Bedragen voor verwijderen en afvoeren van inventaris en werktuigen (in euro per m²) en voor het verwijderen en afvoeren van de omheining (in euro per strekkende meter).

	Uitkomsten 2019 (spreiding)
Inventaris en werktuigen	1,50 (0-3,6)
Omheining zonder asbest	7,20 (3-8.9)
Omheining met asbest	18,40 (15.5-24.8)

3.5 Totale kosten per locatie

De totale kosten per locatie hangen af van het aantal dieren (omvang van de stal) en de condities (type stal, aanwezigheid asbest, vorm van de stallen, enzovoort). In tabel 11 is voor een aantal situaties berekend welke sloopkosten gemaakt worden indien we uitgaan van de gemiddelde sloopkosten per onderdeel zoals vermeld in tabel 8 tot en met 10. Er zijn twee bedrijfsgroottes gekozen, een met 4000 fokteven en een met 8000 fokteven.

Tabel 11 Totale berekende sloopkosten op basis van de gemiddelde uitkomsten vermeld in tabel 8 tot en met 10 per locatie bij respectievelijk 4000 en 8000 fokteven voor een stal met en zonder stalen constructie, met en zonder asbest en met en zonder de verwijdering van omheining, inventaris en werktuigen

	Bedrijf met 4000 fokteven	Bedrijf met 8000 fokteven
Oppervlakte stal (m ²)	9200	18400
Oppervlakte erfverharding (m ²)	1000	1000
Lengte omheining (strekkende meters)	600	900
SLOOPKOSTEN		
-Stal met asbest, stalen constructie (euro)	193.000	382.000
-stal met asbest, houten constructie (euro)	217.000	430.000
-stal zonder asbest, stalen constructie (euro)	97.000	190.000
-stal zonder asbest, houten constructie (euro)	121.000	238.000
-Stal met asbest, stalen constructie en verwijderen omheining, inventaris en werktuigen (euro)	218.000	426.000
-stal met asbest, houten constructie en verwijderen omheining, inventaris en werktuigen (euro)	242.000	474.000
-stal zonder asbest, stalen constructie en verwijderen omheining, inventaris en werktuigen (euro)	115.000	224.000
-stal zonder asbest, houten constructie en verwijderen omheining, inventaris en werktuigen (euro)	139.000	272.000

Uit tabel 11 blijkt dat de sloopkosten van een bedrijf sterk afhangen van:

- De bedrijfsomvang
- De aanwezigheid van asbest.

Daarnaast hangen de kosten af van de constructie van de stal (staal of hout) en het al dan niet meenemen van de verwijdering van omheining, inventaris en werktuigen in de sloopkosten.

In tabel 12 is een overzicht opgenomen van het aantal bedrijven per bedrijfsomvang (in aantal fokteven). Uit onderzoek van 2014 (Van den Ham et al.) en uit de landbouwtelling van Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) kan afgeleid worden dat er anno 2018 circa 200 locaties met nertsen bestaan op 144 bedrijven. Op basis van informatie van Rijksdienst Voor Ondernemend Nederland (RVO) en NFE is een zo goed mogelijke schatting gemaakt van het aantal locaties met nertsen. Dit resulteerde in 203 locaties waarvan er 55 locaties zijn met meer dan 6000 fokteven. Dit betreft dus ruim een kwart van alle locaties.

Tabel 12 Aantal bedrijven in 2018 per groep bedrijfsomvang

Groep bedrijfsomvang	Aantal bedrijven met nertsen ^a	Aantal locaties met nertsen ^b
< 2000 fokteven	28	32
2001-4000 fokteven	38	65
4001-6000 fokteven	38	51
6001-8000 fokteven	11	13
8001-10.000 fokteven	13	28
>10.001 fokteven	16	14
Totaal	144	203

a) Bron: CBS Landbouwtelling 2018; b) Bron: RVO, NFE, correctie voor dubbeltellingen, aantal fokteven op basis van de milieuvergunning.

4. Conclusies

Het Ministerie van LNV heeft 5 vragen gesteld. De vragen en antwoorden luiden:

1. Zijn er markttechnische redenen (rationele overcapaciteit met een tijdelijk karakter) waarom pelsdierhouders gestopt zijn met het houden van dieren in de periode 2013-2018? En is het aannemelijk dat deze ondernemers tijdelijk gestopt zijn of permanent ook met het oog op het verbod op het houden van pelsdieren vanaf 1 januari 2024?

Antwoord

Het is gegeven de prijsontwikkeling in de pelsdierhouderij aannemelijk dat een deel van de bedrijven met pelsdieren de productie gestaakt hebben omdat hun variabele kosten hoger waren dan de opbrengsten. Dit betekent dat het verlies aan inkomen van de ondernemer lager is door niet te produceren dan in de situatie van het voortzetten van de productie. Dit geldt vooral in de periode 2016-2019. Aangezien de prijzen van de pelzen voor 2019 en de komende jaren tot 2024 nog niet bekend zijn, kan geen uitspraak gedaan worden of de in beginsel tijdelijke maatregel van deze bedrijven tot 2024 zal worden voortgezet. In geval dat de bedrijven deels ontmanteld zijn (bijvoorbeeld de inventaris is uit de gebouwen gehaald of machines en werktuigen zijn verkocht), is het zeer waarschijnlijk dat ze permanent gestopt zijn. Informatie over de tijdelijkheid van het stoppen ontbreekt.

2. Zijn er redenen, bijvoorbeeld hogere netto sloopkosten, om de sloopregeling in financiële zin te verruimen?

Antwoord

Er zijn redenen om de sloopregeling in financiële zin te verruimen. De redenen zijn:

- Pelsdierhouders gaan meer gebruikmaken van de mogelijkheden als door een verruiming van de normbedragen of een hoger subsidiepercentage een groter deel van de gemaakte kosten gedekt is.
- Verhoging van het percentage subsidie van 50% in geval van sloop (en 40% in geval van ombouw) helpt in de situatie dat pelsdierhouders moeilijker hun eigen bijdrage kunnen betalen.
- De kosten voor de sloop van stallen met en zonder asbest zijn in de periode 2013-2019 toegenomen. Alleen de sloop van een stal zonder staalconstructie is iets goedkoper geworden in deze periode.
- Er zijn extra kosten gemoeid met sloop, zoals sloop en afvoeren van omheining, inventaris en werktuigen, die in de huidige Regeling niet gedekt zijn.

3. Zijn de normbedragen (per m², per locatie met en zonder asbest) zoals opgenomen in de Regeling subsidiëring sloop- en ombouwkosten pelsdierhouderij nog actueel?

Antwoord

De normbedragen zoals opgenomen in de Regeling subsidiëring sloop- en ombouwkosten pelsdierhouderij zijn niet meer actueel. De kosten voor het slopen en afvoer van materialen zijn in 2019 hoger dan in de Regeling is opgenomen voor stallen met staalconstructie zonder asbest. Voor het verwijderen van asbest en het verwijderen en afvoeren van erfverharding zijn de kosten in 2019 ook hoger dan in de Regeling is opgenomen. De kosten voor sloop van een stal zonder staalconstructie in 2019 zijn lager dan in de Regeling. In bijgaande tabel zijn de normbedragen in de Regeling geplaatst naast de gevonden bedragen in het onderzoek van 2019.

Overige normen die aangepast zouden kunnen worden in de Regeling:

- a. Totale subsidiebedrag 95.000 respectievelijk 120.000 euro voor stallen zonder en met asbest. Dit bedrag is afhankelijk van de normbedragen, het aantal dieren per locatie, het type stal en de mate van subsidiëring door de overheid; voor locaties waar veel dieren gehouden worden zal dit bedrag een maximum vormen voor de subsidie waardoor de eigen bijdrage in de sloopkosten sterk kan toenemen. Er zijn circa 14 locaties met meer dan 10.000 fokteven waarvan de sloopkosten meer dan 0,5 miljoen euro per locatie kunnen bedragen.
- b. Maximale percentage subsidie door de overheid (is nu 50% voor sloop en 40% voor ombouw).

Soort sloopkosten	Normbedragen in de Regeling (in euro per m ²) ^a	Uitkomsten onderzoek 2019 (in euro per m ²)
Stal met staalconstructie	4	8,53 ^b
Stal zonder staalconstructie	12	11,13 ^b
Asbest in dak, dakgoten en gevelplaten	7,40	10,40
Overige asbest in stal	35,00	
Erfverharding inclusief afvoer materialen	3,00	4,00

a) De genoemde normbedragen in de Regeling zijn de subsidiabele kosten en bedragen 50% van de sloopkosten. In deze tabel zijn de bedragen met 2 vermenigvuldigd om ze vergelijkbaar te maken met de uitkomsten in het onderzoek; b) Inclusief de kosten voor het aanvullen van de bouwkegel met grond.

4. Wat bedragen de kosten voor de verwijdering en afvoer van omheining van percelen, de inventaris en werktuigen?

Antwoord

In onderstaande tabel zijn uitkomsten voor de verwijdering en afvoer van inventaris en werktuigen en verwijderen en afvoeren van de omheining vermeld.

Soort norm	Uitkomsten onderzoek 2019
Verwijderen en afvoeren inventaris en werktuigen (in euro per m ² stal)	1,50
Verwijderen en afvoeren omheining zonder asbest (in euro per strekkende meter)	7,20
Verwijderen en afvoeren omheining met asbest (in euro per strekkende meter)	18,40

5. Zijn de gegevens die in Kwantitatieve Informatie Veehouderij (KWIN) gebruikt worden voor de pelsdierhouderij nog actueel?

Antwoord

Nee, de gegevens in de huidige KWIN zijn niet meer voldoende actueel. Het is raadzaam om de saldo- en kostprijsberekening in KWIN aan te passen aan de voortschrijdende inzichten qua opbrengstprijis, de mestafzetkosten, de overige variabele kosten en mogelijk de vaste kosten. De huidige KWIN-berekeningen hanteren een hoge opbrengstprijis (5-jaars voortschrijdend gemiddelde) en lage kosten per pels waardoor het saldo hoog is in vergelijking met de resultaten uit boekhoudingen van een beperkt aantal praktijkbedrijven. Bij de aanpassing van de vaste kosten speelt vooral het wel of niet meenemen van algemene bedrijfskosten zoals administratie, brandstof, lidmaatschappen en abonnementen. Omdat nieuwbouw niet meer aan de orde is in verband met het aanstaande verbod op de pelsdierhouderij nemen de vaste kosten voor de gebouwen, inventaris en werktuigen af. Deze aanpassingen worden meegenomen in de nieuwe KWIN van september 2019.

Referenties

Besluit subsidiëring sloop- en ombouwkosten voor de pelsdierhouderij van 25 oktober 2017 (2017)
<https://wetten.overheid.nl/BWBR0040594/2018-02-28>

Ham, A. van den, P. van der Wielen en W. Baltussen (2014) 'Naar een sloop- en ombouwregeling nertsenhoudery.' LEI Wageningen UR. <https://docplayer.nl/19294424-Naar-een-sloop-en-ombouwregeling-nertsenhoudery.html> november 2014

Poppe, K.J. (red) (2004) Het Bedrijven-Informatienet van A tot Z; Rapport 1.03.06 LEI, Den Haag

Regeling subsidiëring sloop- en ombouwkosten pelsdierhouderij
<https://wetten.overheid.nl/BWBR0040594/2018-02-28>

Richtsnoeren van de Europese Unie voor staatsteun in de landbouw- en bosbouwsector en in plattelandsgebieden 2014-2020 (2014/C 204/01) ; randnummer 426

Wet verbod pelsdierhouderij <https://wetten.overheid.nl/BWBR0032739/2019-01-01>

Informatie

Willy Baltussen
T +31 (0)70 335 8171
E willy.baltussen@wur.nl
www.wur.nl/economic-research

2019-077